

Revisjon ved SAR AS avd. Tananger

Dato for revisjonen: 25., 27. og 29. juni 2012
Rapportnummer: 2012.003.R.FMRO
Saksnr.: 2012/4253

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Karen Aanestad

Fra Fylkesmannen i Rogaland:
Kirsten Allred (revisor)
Margareta Skog (revisjonsleder)

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket ifm revisjonen hos *SAR AS avd. Tananger* i uke 26 (25. -29. juni 2012). Avvikene og anmerkningen ble presentert under sluttmøtet på bedriften 29. juni 2012.

Fylkesmannen avdekket **3 avvik** under revisjonen:

1. Virksomheten har ikke utarbeidet en skriftlig prosedyre som sikrer at kravene til levering av blåsesand etc til deponi overholdes
2. Virksomheten etterlever bare delvis plikten til å påse at avfallet som mottas er deklarerert
3. Virksomheten har ikke prosedyrer som sikrer at egenprodusert farlig avfall blir riktig deklarerert

I tillegg avdekket Fylkesmannen følgende anmerkning:

- Virksomheten bør satse mer på spesifikk opplæring for de ansatte som utgjør ”første-linjen” for mottak av stykkgoods

Avvikene og anmerkningen er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må *SAR AS avd. Tananger* oversende dokumentasjon på at avvikene er lukket **innen 1. november 2012**, se side 3 i rapporten.

Rapport godkjent: 13.07.2012

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Margareta Skog
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent av Fylkesmannen i Rogaland

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr. (underenhet): 972 096 636	Eies av: 944 178 228
Besøksadresse: Oljeveien 5, 4056 Tananger	Telefon: 51 94 44 44
Bransjenr. (NACE-kode): 38.220 Behandling og disponering av farlig avfall	E-post: post@sargruppen.no

Kontrollert anlegg

Navn: SAR AS avd. Tananger	Anleggsaktivitet: Farlig avfall – mottak og mellomagring
Besøksadresse: Oljeveien 5, 4056 Tananger	
Postadresse: Postboks 83, 4098 Tananger	Risikoklasse: 2
Kommune: Sola	Tillatelse gitt: 31.10.2002
Sist kontrollert: 22.07.2009	Tillatelse sist oppdatert: 29.06.2005

2. Revisjonens omfang

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. *Fylkesmannen i Rogaland* har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål, og driver sin virksomhet innenfor egne rammer, og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved

- å granske dokumenter
- å intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- å verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema:

- Opplæring/kompetanse
- Overvåking/håndtering av vann utskilt på lagertanker
- Håndtering av utvalgte typer farlig avfall, deriblant blåsesand og avfall fra oljeutskillere

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner:

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter revisjonen

Fylkesmannen i Rogaland avdekket 3 avvik og 1 anmerkning innen de områdene som ble kontrollert.

SAR AS avd. Tananger, heretter forkortet SAR Tananger, plikter snarest å rette opp avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må SAR Tananger innen **1. november 2012** sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet.

Av dokumentasjon trenger vi følgende:

- Avvik 1: Prosedyre som beskriver hvordan bedriften ivaretar dokumentasjonskravene til avfall som sendes til deponi, dvs. kravene til basiskarakterisering, mv.
- Avvik 2: Oversikt over tiltakene bedriften har iverksatt for å sikre at avfallet heretter deklarerer med riktige EAL-koder
- Avvik 3: Liste over hva SAR Tananger generer av farlig avfall og hvordan dette skal deklarerer

Pålegget om å oversende opplysninger er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49. Bedriften har rett til å klage på vedtaket innen tre (3) dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14.

En eventuell klage begrunnes og stiles til Fylkesmannen. *Klima- og forurensningsdirektoratet* (Klif) er klagemyndighet.

Fylkesmannen ber SAR Tananger, innen **1. november 2012**, også å redegjøre for hvilke tiltak som er iverksatt i forhold til den beskrevne anmerkningen.

Vi ber om at dere i svarbrevet viser til vårt saksnummer (2011/4253). Hvis svarbrevet oversendes som e-post, ber vi om at denne sendes til følgende e-postadresse:

postmottak@fmro.no

4. Gebyr for revisjonen

Fylkesmannen varslet i brev av 30.04.2012 at vi vurderer å fatte vedtak om at bedriften skal betale gebyr etter sats 3 for systemrevisjonen.

Bedriften bemerket i e-post 04.06.2012 (etter at varselbrevet var mottatt), og senere under sluttmøtet 29.06.2012, at SAR Tananger mener at gebyrsatsen er satt for høy. Dette begrunner bedriften med at SAR AS avd. Averøy, etter en revisjon fra Klif tidligere i år, måtte betale gebyr etter laveste sats (gebyrsats 4). Ifølge SAR Tananger gikk revisjonen av SAR AS avd. Averøy over tre dager med tre personer tilstede, og risikopotensialet og kompleksiteten til Averøy-anlegget anser virksomheten å være større enn ved anlegget i Tananger.

I tillegg viser SAR Tananger til at bedriften er ISO-14001-sertifisert, som betyr at Fylkesmannen som forurensingsmyndighet med hjemmel i forurensingsforskriftens § 39-9 kan redusere gebyrsatsen med inntil 50 %.

Fordi vi under denne kontrollen avdekket flere avvik, vurderer Fylkesmannen det likevel slik at grunnlaget for å få reduksjon etter forurensingsforskriftens § 39-9 ikke er tilstede.

Fylkesmannen har i etterkant av revisjonen vært i kontakt med Klif. Det viser seg at det er noe uklare retningslinjer for hvor omfattende revisjoner skal være for å komme inn under ulike gebyrsatser. Utgangspunkt for gebyrforskriften er at valgt gebyrsats skal dekke tidskostnaden som forurensningsmyndigheten har ved å gjennomføre kontrollen.

For øvrig er Klif sin policy å velge en gebyrsats som dekker kostnadene for inntil to personer. Stiller Klif opp på kontroll med flere enn to personer, dekker Klif selv kostnadene for denne/disse.

Fylkesmannen har allerede brukt mye ressurser i forberedelser og gjennomføringen av revisjonen av *SAR Tananger*. Totalt har fylkesmannen ved denne kontrollen brukt ca 4,5 ukeverk på for, under og etterarbeid. Det forsvarer bruk av gebyrsats 3. Det forholdet at vi brukte kun en (1) dag til intervjuer, ble i utgangspunktet gjort for å behefte bedriften minst mulig. Vi har brukt ekstra tid på å spisse spørsmålene, og til å plukke ut de personer som kunne svare på det.

Konklusjon: Fylkesmannen velger ikke å etterkomme anmodningen fra SAR Tananger om å redusere gebyrsatsen for systemrevisjonen til laveste sats.

Dette betyr at det skal betales NOK 80 200 i gebyr for gjennomført revisjon. Faktura vil bli oversendt bedriften fra Klif.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensingsforskriftens § 39-8 om *Gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn)*. Gebyrets størrelse kan klages inn til Klif, jf. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er tre (3) uker regnet fra dato på denne rapport.

5. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1:

Virksomheten har ikke utarbeidet en skriftlig prosedyre som sikrer at kravene til levering av blåsesand etc til deponi overholdes.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 annet ledd punkt 7, jf. avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg II

Kommentarer:

For å forebygge overtredelser av krav i lov eller forskrift, skal virksomheter utarbeide skriftlige prosedyrer.

Avviket bygger på følgende observasjoner:

Avfallsforskriftens kapittel 9, vedlegg II, sier at alt avfall må basiskarakteriseres før det leveres til deponi. Dette gjelder uavhengig av typen deponi avfallet leveres til. For avfall som skal leveres til deponi for farlig avfall, må det også foreligge utlekkingsstester (kolonne- og ristetester). I tillegg stilles det krav til maksimalt innhold av organisk materiale (TOC) i avfallet som skal deponeres.

Det er den som bestemmer at avfallet skal sendes til deponi, som er ansvarlig for å fremskaffe dokumentasjonen som skal følge med avfallet til valgt deponi.

I intervju framstår det som uklart for SAR Tananger hva dokumentasjonskravene til avfall til deponi er.

I SAR-42-1 *Samsvarsvurderinger - Tananger* er dokumentasjonskravene til farlig avfall som skal deponeres heller ikke identifisert som en relevant problemstilling for bedriften.

Bedriften mangler skriftlige rutiner som beskriver dokumentasjonskravene, inkl. hvordan dokumentasjonen skal fremskaffes og distribueres. Fylkesmannen verifiserte under kontrollen at det med den enkelte leveranse **ikke** medfølger dokumentasjon på at avfallet er basiskarakterisert, inkl. at nødvendige utlekkingsstester foreligger.

Virksomheten har en prosedyre for *Prøvetaking av boreavfall* (SAR-72). Så langt vi kan se er dette den eneste prosedyren der SAR AS referer til forurensingsforskriftens kapittel 9, *Deponering av avfall*. SAR-72 sier ingenting om kravene til dokumentasjon som skal følge avfallet til deponi. Uansett, dette er en prosedyre som i hht. til prosedyrens punkt 2.0 (Omfang) kun gjelder *prøvetaking av boreavfall som ankommer SAR*. Under intervjuene var det ingen som nevnte SAR-72.

Avvik 2:

Virksomheten etterlever bare delvis plikten til å påse at avfallet som mottas er deklarerert

Avvik fra:

Avfallsforskriften § 11-13

Kommentarer:

Den som håndterer farlig avfall er ansvarlig for å påse at avfallet som mottas fra virksomheter er deklarerert. For at avfallet skal regnes som deklarerert, skal både avfallsstoffnummer og EAL-kode være påført skjemaet.

Avviket bygger på følgende observasjoner:

Utfylte deklarasjonsskjema viser at avfallet ikke er tilfredsstillende deklarerert. Det bekreftes i intervju at utfylling av EAL-koder ikke alltid blir gjort. *Sjekkliste for innsamling, mottaks-kontroll og lagring av farlig avfall* (SAR-24-1) klarer ikke å forebygge mangelfull utfylling av skjemaet. Det blir heller ikke skrevet avvik på manglende utfylling av EAL-kode, verken mot kunde eller sjåfør.

Det fremkom også at bedriften enkelte ganger ”retter” EAL-koder som avfallsprodusenten har brukt fordi de er bransjespesifikke og sånn sett helt korrekte, men ”sjelden i bruk”. SAR Tananger sin begrunnelse er at en ønsker færrest mulig kombinasjoner av EAL-koder og

avfallsstoffnummer i sitt lagerstyringssystem og (sitat) EAL-koder uansett kun brukes i statistikkammenheng.

Det er ingen sløyfe tilbake til avfallsprodusenten der SAR AS informerer vedkommende om at EAL-koden er ”rettet”. Heller ikke i de tilfeller at avfallsprodusenten har unnlatt å opplyse om EAL-kode eller satt inn åpenbart feil EAL-kode i deklarasjonsskjema, får avfallsprodusenten og/eller sjåføren tilbakemelding/avvik fra SAR Tananger.

Det er ikke alltid samsvar mellom ulike ik-dokument i SAR-systemet i forhold til koding av avfall. For eksempel står det i SAR-27 *Prosedyre for tømning og kontroll av oljeutskillere* at oljefasen skal deklarerer med avfallsstoffnummer 7021 og EAL-kode 130506 og slamfasen med 7022 respektive 130503.

I *Veileder i klassifisering av farlig avfall* står det under ”avfallstype” at også EAL-koden 190810 kan benyttes for oljefasen. Som forklaring på avfallstype står det *Oljefase fra oljeutskillere, flytende (fra avfallsbehandlingsanlegg og eksterne avløpsanlegg)*. Fylkesmannen har dokumentasjon på at SAR AS (i Rogaland) mottar avfall fra tømning av vanlig oljeutskiller fra bilverksted der EAL-koden 190810 er benyttet. I dette tilfellet er det direkte feil å bruke EAL-koden 190810.* Det er rimelig å anta at det er SAR Tananger som har fylt ut deklarasjonsskjemaet. Dersom det er kunden som har fylt ut skjemaet skulle sjåføren ha rettet det før kunden fikk sin kopi av skjemaet.

Dette er ett eksempel på at virksomheten ikke etterlever egne prosedyrer.

Avvik 3:

Virksomheten har ikke prosedyrer som sikrer at egenprodusert farlig avfall blir riktig deklarerert

Avvik fra:

Avfallsforskriften § 11-13

Kommentarer:

Virksomheter som leverer farlig avfall skal deklarerer avfallet med riktig avfallstoffnummer og EAL-kode.

Avviket bygger på følgende observasjoner:

Ifølge Norbas genererte SAR Tananger 224 tonn farlig avfall i 2011. Nær 30 % av dette avfallet er i nevnte database registrert med EAL-kode 99999 (*EAL-kode ikke oppgitt*).

Kontrollerte deklarasjoner viser at SAR Tananger deklarerer like typer avfall med forskjellige EAL-koder.

6. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1:

* Dette fordi kilden til avfallet ikke er avfallsbehandlingsanlegg eller avløpsrenseanlegg.

Virksomheten bør satse mer på spesifikk opplæring for de ansatte som utgjør ”første-linjen” av mottak av stykkgoods

Kommentarer:

Sjåfører og lagerpersonell har en vanskelig oppgave når kunden ikke kan gi nok opplysninger om avfallet til at det kan deklarerer riktig. SAR bør vurdere om denne typen ansatte må få en mer systematisk intern (og kanskje også ekstern) opplæring ift identifisering og deklarerer av farlig avfall.

7. Andre forhold

Av positive funn under systemrevisjonen ønsker Fylkesmannen å trekke frem:

- SAR Tananger er samlokalisert med hovedkontoret til SAR AS. Dette medfører at spesielt Tananger-avdelingen har lett tilgang til spisskompetansen som finnes ved hovedkontoret. SAR AS er en forholdsvis stor organisasjon med ansatte som ved utdanning og/eller lang praktisk erfaring og erfaringsoverføring mellom ansatte, har tilegnet seg bred kjemisk/teknisk kompetanse. Bedriften tilstreber rullering i arbeidsoppgavene slik at for eksempel de som samler inn avfallet skjønner utfordringene til de som jobber i mottaket. Fylkesmannen vurderer SAR AS å være en kompetansemessig ressurssterk virksomhet, og ønsker å gi virksomheten anerkjennelse for de tiltak den har iverksatt i den forbindelse.
- SAR AS sitt overordnede mål er å bygge en kultur der virksomheten har kontroll i alle ledd, noe de refererer til som ”Waste Chain Management”. Målet er å gjøre alle ledd - ikke bare SAR-gruppen - gode, deriblant ved å tilby avfallsprodusentene opplæring og andre tjenester, velge underleverandører med omhu og deretter verifisere at de etterlever fastsatte krav, osv.
- Virksomheten satser på sine ansatte ved at det er lett å få aksept for å delta på kurs etc. og ved stort fokus på kontakt mellom ansatte og ledere i en-til-en samtaler.

Veiledning:

- For hjelp til å forstå regelverket som gjelder avfall til deponi, med hovedvekt på de konsekvenser regelverket har for SAR Tananger som avfallsaktør innenfor området farlig avfall, anbefaler Fylkesmannen *Veileder til karakterisering og mottakskontroll av avfall til deponi, Utgave 24.09.2010*, som er utarbeidet av *AvfallNorge, Norsk Industri og Maskinentreprenørenes Forbund* i samarbeid med Klif. Dokumentet kan lastes ned fra internett.

Andre forhold vi merket oss under revisjonen (utover beskrevne avvik og anmerkningen):

- SAR-prosedyrer under revidering ligger ikke tilgjengelig på bedriftens Intranett
- Det er vanskelig å identifisere hvilke prosedyrer som gjelder hvilke SAR-anlegg
- *Sjekkliste for innsamling, mottakskontroll og lagring av farlig avfall (SAR-24-1)*: Det er ikke mulig for sjåføren å krysse av for at deklarasjonsskjemaet er utilstrekkelig utfyllt, men det kan mottakskontrollen. Dette virker ulogisk, og i praksis krysser sjåfør av på ’ok’, selv om avfallet ikke er gitt avfallstoffsnummer og/eller EAL-kode.
- Store årlige variasjoner i type og mengde avfall i Norbas der SAR står som avfallsprodusent
- Spredning av informasjon internt om deklarerer (ny veileder, utgatte avfallstoffsnumre) synes noe tilfeldig.

8. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte 25. juni 2012:
 - Forberedende møte for å detaljplanlegge revisjonen.
- Åpningsmøte 27. juni 2012:
 - Informasjon fra Fylkesmannen om gjennomføring av revisjonen, primært tiltenkt de som skulle intervjues og som ikke hadde deltatt på formøtet.
- Intervjuer og verifikasjoner 27. juni 2012:
 - De som ikke hadde deltatt i formøtet eller åpningsmøtet, fikk essensen i budskapet herfra forklart før vi stilte de første spørsmålene.
 - 8 personer ble intervjuet
 - Befaring til området der lagertanker for oljeholdig avfall står, for å få klarhet i hvordan de forskjellige fasene (olje, vann og slam/mellomfase) håndteres og deklarerer. I tillegg redegjorde lagermedarbeider for hvordan dokumentasjon av blåsesanden ble fremskaffet.
 - Vi fikk se utvalgte dokument, deriblant dokumentasjon som fulgte med blåsesand levert til deponi i begynnelsen av 2011, og eksempler på farlig avfall deklarerert på SAR Tananger som avfallsprodusent i 2012.
- Avsluttende møte 29. juni 2012:
 - Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

9. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- aktuelle lover og forskrifter
- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- utslippstillatelsen fra *Fylkesmannen i Rogaland*

I vedlegg 2 har vi satt opp en liste over interne SAR-dokumenter var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen.

10. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal på www.fylkesmannen.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Sola kommune

§§§

VEDLEGG 1

Deltagere ved Fylkesmannens revisjon ved SAR Tananger, 25.-29. juli 2012

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Navn	Funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Per Kristian Nagell	Adm.dir.	X			
Karen Aanestad	HMS&K leder	X		X	X
Eirik Wathne	Avd.sjef Drift	X	X	X	X
Ragnhild Gjøse	Opplæringsansvarlig	X			X
Sunniva Aanestad	Miljøingeniør (opplæring av kunder)	X	X	X	
Werner Ericson	Lageroperatør (offshoreavfall)			X	X
Ove Walvik	Sjåfør (alt unntatt stykkgoods)			X	
Jakob Sigbjørnsen	Lageroperatør (stykkegoods onshore)			X	X
Frank Rosenvold	Transportkoordinator (mest tankbiler)				
Ove Helleberg	Sjåfør (mest tankbil, noe stykkgoods + lageroperatør)			X	

Fylkesmannen i Rogaland revisjonsgruppe:

Kirsten Allred, revisor

Margareta Skog, revisjonsleder

VEDLEGG 2

Dokumentunderlag for Fylkesmannens systemrevisjon av SAR Tananger, 25.-27. juni 2012

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende (for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling):

	Register for styringsdokumenter (rev.nr. 26, datert 21.03.2012)
DOK-00	Beskrivelse av styringssystemet (rev.nr. 10, datert 06.12.2011)
SAR-24	Prosedyre for innsamling, mottak og lagring av farlig avfall (rev.nr. 11, datert 26.04.2012)
SAR-24-1	Sjekkliste for innsamling, mottakskontroll og lagring av farlig avfall
	Veileder i klassifisering av farlig avfall [†]
SAR-25	Prosedyre for videreforsendelse (rev.nr. 5, datert 08.11.2004)
SAR-25-1	Sjekkliste for videreforsendelse
SAR-27	Prosedyre for tømning og kontroll av oljeutskillere (rev.nr. 8, datert 21.12.2011)
SAR-27-1	Sjekkliste for innsamling, mottakskontroll og lagring av farlig avfall
SAR-30	Prosedyre for håndtering av "ulovlig avfall" (rev.nr.6, datert 04.04.2011)
SAR-33-1	Skjema for avvik mot kunder (rev.nr. 3, datert 21.05.2008)
SAR-33-2	Veiledning for rapportering av avvik mot kunder (rev.nr. 3, datert 09.06.2010)
SAR-37	Prosedyre for opplæring av personell (rev.nr. 4, datert 31.5.2010)
SAR-42-1	Samsvarsvurderinger - Tananger
SAR-72	Prosedyre for prøvetaking av boreavfall
	Oversikt over blåsesand SAR TANANGER avd. Tananger mottok og videreleverte i 2011 fordelt på kunde og med opplysninger om mottaker av avfallet

[†] I SAR-24 refereres til som SAR-24-3 *Klassifisering av farlig avfall*, men denne er ikke tilgjengelig på SAR AS sitt intranett. *Veileder i klassifisering av farlig avfall* er omfattende og ligger ute på intranettet.